

Across Boundaries in Sciences

Public Symposium – 5 May 2021

allea | All European
Academies

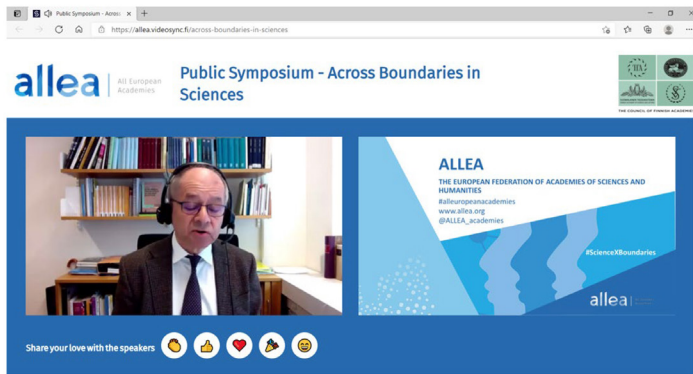
Tarptautiniame simpoziume diskutuota, kaip peržengti skirtingų mokslo disciplinų ribas

Šiuo metu sparčiai besikeičiančiame pasaulyje, ypač COVID-19 pandemijos akivaizdoje, tirpsta ribos tarp mokslo disciplinų, vis svarbesnis tampa pasitikėjimas mokslu, nes kartais kyla įtampa tarp mokslininkų, politikų ir visuomenės. Mokslų ribos yra nuolat tikslinamos ir gali keistis. Jos gali būti psichologinės, lemiamos mokslininkų įsitikinimų, arba geografinės, ar technologinės, trukdančios įgyvendinti mokslo idėjas. Reaguojant į esančią situaciją buvo surengtas šis simpoziumas, kuriame tarptautiniu mastu pripažinti mokslininkai, politikos formuotojai ir pilietinės visuomenės atstovai ieškojo atsakymų į pagrindinius klausimus: kaip tarpdalykiniai tyrimai gali didinti mokslo įtaką visuomenei? Kaip keičiasi mokslo ir politikos ribos? Kokios yra ribos, apibrėžiančios ir ribojančios konkrečios srities mokslą? Kaip nustatyti „geras“ ir „blogas“ mokslo ribas? Turime ryškinti ar trinti mokslo ribas, kad galėtume kovoti su mokslo dezinformacija? Kaip vienos mokslų sritys gali palaikyti ir stiprinti kitas? Kaip išlaikyti vieningą mokslininkų, dirbančių įvairiose srityse, nuomonę? Ar tarpdalykiniai tyrimai yra raktas į ateitį? Į šiuos ir kitus klausimus mokslininkai ir politikai turi rasti atsakymus, ypač dabar, per pasaulinę pandemiją, kai pasaulis labiau nei bet kada jaučia patikimų mokslinių tyrimų ir patikimų mokslinių rekomendacijų bei sprendimų poreikį.

Simpoziumą atidarė Suomijos akademijų tarybos prezidentė prof. Anna Mauranen, pasiūlydama suteikta galimybe organizuoti renginį ir apgailėstaudama, kad nėra visų sąlygų diskutuoti atviriau ir nuoširdžiau kontaktiniame simpoziume ir diskutuojant mažesniuose rateliuose. Nors profesorė akcentavo mokslo vienijimosi problemą, bet įdomu ir tai, kad Suomijoje veikia net keturios akademijos – kai kurios jų pasiskirsčiusios pagal kalbančius suomių ir švedų kalba arba yra dvikalbės. Pasidžiaugė Suomijos mokslų akademijos naujai išleista knyga „Lenkti bet nesulaužyti (Bending but not breaking)“, kuri prieinama internete <https://www.acadsci.fi/statment2021.pdf>.

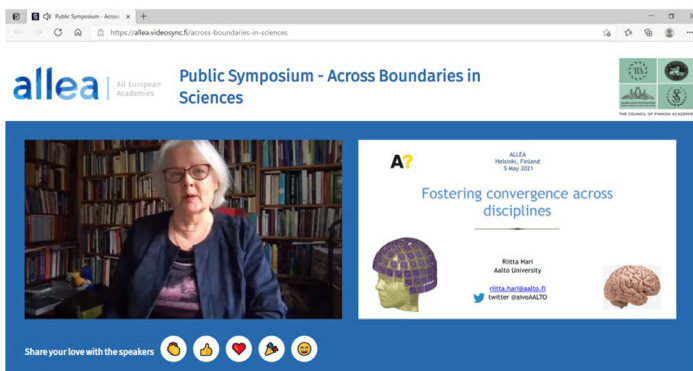

TARPTAUTINIAME
SIMPOZIUME
DISKUTUOTA,
KAIP PERŽENGTI
SKIRTINGŲ
MOKSLO
DISCIPLINŲ RIBAS

ALLEA prezidentas prof. Antonio Loprieno dėkojo Suomijos akademijų tarybai už konferencijos organizavimą ir apgailestavo, kad jau antrą simpoziumą ir generalinę asamblėją teko rengti nuotoliniu būdu. Pažymėjo, kad ALLEA ir toliau vykdo savo misiją burdama ir atstovaudama visoms mokslų sritims, bendraudama su politikais ir skleisdama mokslo žinias visuomenėje.

Aalto universiteto prof. Riitta Hari perskaitė pagrindinį simpoziumo pranešimą „Konvergencijos skatinimas visose disciplinose“, kuriame buvo pagrįsta tarpdalykinių tyrimų svarba tarp regionų ir mokslininkų katrų – svarbiausia mokslininkams kalbėtis, bendrauti, keistis idėjomis ir tyrimų metodais, juos jungti, integruoti problemas ir rasti bendrus sprendimus. Siaurai specializuotas mokslininkas gali pasiekti puikių rezultatų, bet gali būti izoliuotas nuo platesnių problemų sprendimo. Prisiminė renesanso laikų mokslininkus, kaip

TARPTAUTINIAME
SIMPOZIUME
DISKUTUOTA,
KAIP PERŽENGTI
SKIRTINGŲ
MOKSLO
DISCIPLINŲ RIBAS

Leonardą da Vinčį, kurie domėjosi visomis mokslų sritimis ir menais. Pateikė įžvalgas, kaip tapti grupės buriančiu mokslininku siekiant spręsti platesnio masto problemas. Tam reikia specialių mokslininkų mokymų ir seminarų.

Simpoziumo dalyviai penkiose grupėse diskutavo, kaip stiprinti prasmingą mokslo bendradarbiavimą. Tarp kitų diskusijose kalbėjusių, Suomijos Jaunosios akademijos atstovė dr. Mona Mannevu, pritardama daugumai, remiančių tarpdalykinių tyrimų svarbą, pabrėžė, kad jaunam mokslininkui, kol jis neįsitvirtino savo mokslo srityje, tarpdalykiškumas gali būti ir žalingas.

Antroje simpoziumo dalyje pranešimą „Peržengiant akademinio mokslo ribas“ skaitė ALLEA prezidentas Antonio Loprieno. Jis pabrėžė, kad mokslininkų tarpusavio bendradarbiavimo ir bendradarbiavimo su verslu bei valdžios atstovais sėkmė labai priklauso nuo šalies ir tarptautinių politinių sprendimų. Atkreipė dėmesį, kad daugelyje šalių universitetai buvo jungiami ir stambinami siekiant didesnio tyrimų tarpdalykiškumo. Kėlė klausimą, ar tai pasiekta? Pranešėjo nuomone, socialinių mokslų srities mokslininkai turi labiau bendrauti su tikslųjų ir gamtos sričių mokslininkais. Politikos ir mokslo glaudesnio bendradarbiavimo tema kalbėjo ir oficialią Europos Komisarės Mariya Gabriel poziciją perdavė jos atstovė Adrienn Király, pabrėždama, kad mokslas kaip ir klimato kaita ar pandemijos turėtų būti be sienų. Popietinę sesiją baigė Suomijos švietimo ir kultūros ministerijos laikinoji sekretorė Anita Lehtikoinen, pažymėdama, kad Suomija yra švietimo srities lyderė, puikiai derina mokslą ir mokymą bei siekia stiprinti mokslo ir politikos ryšius.

Trečioje renginio dalyje buvo nagrinėjama mokslo dezinformacijos tema, kur daugiausia dėmesio skirta politikos, mokslo ir pilietinės visuomenės vaidmeniui kovojant su šiuo daugialypiu reiškiniu. Diskusiją pradėjo Švedijos karališkosios mokslų akademijos prezidentas prof. Danas Larhammaras. Taip pat kalbėjo Suomijos švietimo ir kultūros ministerijos Mokslo politikos skyriaus direktorė dr. Erja Heikkinen, Airijos karališkoji akademijos žiniasklaidos, demokratijos ir visuomenės instituto direktorė prof. Jane Suiter. Diskusiją tęsė JAV „First Draft News“ direktorė dr. Claire Wardle ir ES „DisinfoLab“ tyrimų koordinatorius Romanas Adamczykas. Pranešėjai pabrėžė, kad mokslo žinios turi būti teisingos ir nešališkos nepaisant visuomenės lūkesčių, teisingai interpretuotos nurodant metodus, kaip jos pasiektos, ir suprantamos visuomenei. Mokslininkai turi išklausti visuomenės ir politikų nuomonę ir į ją tinkamai reaguoti. Labai svarbu atskirti teisingas ir klaidinančias naujienas, sunkiausiai tai padaryti, kai melagienos skelbiamos naudojant mokslinę terminologiją. Pranešėjai taip pat pasidalijo kita informacija ir naujausiomis įžvalgomis apie tarpdalykinių mokslinių tyrimų plėtrą ir jų privalumus bei iššūkius, tyrimų, politikos ir pilietinės visuomenės bendradarbiavimą šioje srityje.

ALLEA ir Suomijos akademijų taryba organizuoto simpoziumo vaizdo įrašą galite žiūrėti [čia](#) (simpoziumo vaizdo įrašo peržiūrai reikalinga registracija).

**Parengė LMAJA akademikai Mindaugas Gedvilas, Diana Marčiulytė
ir LMA akad. Zenonas Dabkevičius**

TARPTAUTINIAME
SIMPOZIUME
DISKUTUOTA,
KAIP PERŽENGTI
SKIRTINGŲ
MOKSLO
DISCIPLINŲ RIBAS